

boekbespreking

Stanley Bing, **De bv Rome. Opkomst en ondergang van de eerste multinationale onderneming**

vertaald uit het Engels door Bram Gerrits

Scriptum, 160 pagina's. € 19,95

ISBN 978 90 5594 5399

waardering : twee sterren (van vijf)

Moord als prepensioen in antiek Rome

verschenen in De Volkskrant, 25 januari 2008

copyright Carien Overdijk

Het Romeinse rijk was de eerste multinational, vindt de Amerikaanse bestsellerschrijver Stanley Bing, tevens befaamd Fortune-columnist. Zijn lollig bedoelde galop door tien eeuwen Romeinse oudheid is vertaald onder de titel *De bv Rome, opkomst en ondergang van de eerste multinationale onderneming*.

De basisgedachte snijdt hout. 'Rome had een enkel, simpel en goed bedrijfsidee: dat iedereen die door Rome werd verslagen en in het concern werd opgenomen, een Romein was. Eenmaal ingelijfd was je niet langer een Zij. Je was Wij. Rome verkocht burgerschap aan de wereld.'

Sterk merk inderdaad, dat Romeinse burgerschap, al was het een kastestelsel dat politieke invloed reserveerde voor de adel en een selecte minderheid van de 'plebejers'. De glans van 'erbij horen' zat veeleer in de materiële vooruitgang. Het organisatietalent, de bouwdrift en het handelsinstinct van de Romeinen verhoogde in elk veroverd gewest de levensstandaard.

concerntop

Maar Bing – pseudoniem voor Gil Schwartz, pr-manager bij omroepgigant CBS – concentreert zich uitsluitend op de macht in de concerntop. Hij helpt zijn interessante parallel om zeep met een hijgerige opsomming van merendeels imbeciele koningen, consuls en keizers, wier effectiefste *management tool* moord is. 'Al heet dat tegenwoordig pre-pensioen.' Zijn waterige conclusie: je kan maar beter, zoals ik, middenmanager zijn bij een groot bedrijf.

Toegegeven, de columnist relativeert soms met aardige anachronismen: 'Niet iedereen wierp zich voor de voeten van de eerste de beste knakker in een geplooid gordijn.' Maar zijn humor haalt het niet bij Goscinny's Asterix. En nergens ontstijgt zijn relaas het cliché, van de overbekende *one-liners* van Caesar ('Ik kwam, ik zag, ik overwon') en de toffe arbeidsvoorwaarden van het Romeinse leger tot en met de expansiedrift, de allianties en de vijandige overnames.

De vertaling is vaak krom en plat. Het wemelt van de 'gozers' (voor *guys*), er wordt gevloekt en 'verneukt', eigennamen zijn verhaspeld tot Palentijn, Phillipus en Cincinnatius. Een massa anglicismen doet de rest.

Bing zelf ondergraaft tenslotte zijn titel met zowaar één origineel – hoewel slecht geïnformeerd - idee. De bv ging niet ten onder, meldt hij doodleuk. De firma 'vond zichzelf opnieuw uit', zoals dat heet in zakenengels. Als wat? Als het Vaticaan. Ook een machtige multinational toch? En tja, ook met een hoofdkantoor in Rome.